

HARTSTILSTAND OP HET SPORTVELD

Begin oktober werden we opgeschrikt door een bericht dat er op een voetbalveld in Sneek een speler van SDS uit Easterein was getroffen door een hartstilstand. Door vakkundig ingrijpen en het aanwezig zijn en gebruik maken van een AED-apparaat kon deze speler deze hartstilstand overleven.

Sindsdien is er in de media en sportwereld een discussie gaande over de vraag of er in iedere kantine van een sportvereniging zo'n AED-apparaat aanwezig moet zijn.

Iedere week worden er in Nederland buiten het ziekenhuis 300 mensen getroffen door een hartstilstand. Op dit moment is de overlevingskans na een hartstilstand maar 5-10 procent. Het blijkt dat de eerste 6 minuten na een hartstilstand cruciaal zijn in de overlevingskans van het slachtoffer. Als in de eerste 6 minuten de juiste maatregelen worden getroffen, waarbij o.a. gebruik wordt gemaakt van een AED-apparaat, neemt de overlevingskans met 50-70 procent toe. Iedere minuut dat het langer duurt neemt de overlevingskans weer met 10 procent af.

AED staat voor Automatische Externe Defibrilatie. De harts slag wordt geregeld door een zenuwknop in het hart, de zogenaamde sinusknop. Op het moment dat er een hartstilstand optreedt doet deze sinusknop zijn werk niet meer. De bedoeling van reanimatie is om deze sinusknop zo snel mogelijk weer op gang te brengen. Probleem is echter dat het hart bij een hartstilstand gaat fibrilleren, d.w.z. hij begint dus als het ware te fladderen. Het hart staat dus niet echt stil. Om goed te kunnen reanimeren is het wel noodzakelijk dat het hart stilstaat, want dan is het veel gemakkelijker om de sinusknop weer op gang te brengen.

Wanneer je de electrodes van het AED-apparaat op de borst aanbrengt zal hij de hartactiviteit meten. Wanneer het hart fibrilleert geeft het apparaat aan dat je een schok toe moet dienen. Het doel van deze schok is om het hart te defibrilleren, d.w.z. letterlijk stop te zetten.

Het is een grote fout om te denken dat het AED-apparaat een vervanging is van reanimatie. Zowel de hartmassage als de mond-op-mond beademing dienen ook toegepast te worden, en uiteraard zal ook direct 1-1-2 gebeld moeten worden.

Het AED-apparaat is dus wel van cruciaal belang. Daarom is de Nederlandse hartstichting begonnen met de 6 minuten zone campagne. Het streven is om zoveel apparaten in Nederland te krijgen dat op iedere plek waar iemand een hartstilstand krijgt er binnen 6 minuten een apparaat aanwezig kan zijn.

Sportwedstrijden, zoals kaatswedstrijden, zijn plaatsen waar vaak veel mensen komen. Daarom zou het heel verstandig zijn dat iedere vereniging een AED-apparaat aanschaft. Nadeel is echter dat het apparaat, inclusief de bijbehorende opleiding duur is. Een ander nadeel is dat sportkantines vaak alleen een beperkt aantal avonden en op wedstrijddagen geopend zijn. Wanneer er op een doordeweekse dag in de buurt van een sportkantine een hartstilstand plaats zou vinden, zou het heel erg zijn als op dat moment niemand bij het apparaat kan komen omdat de kantine op slot zit. Daarom zou het veel verstandiger zijn om de apparaten juist op plaatsen neer te zetten, waar ze altijd direct beschikbaar zijn, zoals winkels, horecagelegenheden, gezondheidscentra, bejaardentehuizen etc.

Omdat het AED-apparaat heel simpel is mee te nemen zou het misschien een overweging zijn om met een aantal verenigingen samen een apparaat aan te schaffen. Misschien zou de KNKB een coördinerende rol kunnen spelen in de aanschaf. Ook gemeentes kunnen hun steentje bijdragen. Het blijkt, wanneer je met een goed plan komt, dat er gelden beschikbaar kunnen komen uit de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning).

Op de site van de KNKB heb ik al gelezen dat er voor deze winter een cursus wordt aangeboden over het gebruik van een AED-apparaat. Ik vind dit een hele goede zaak. Het is niet te hopen dat er ooit op een kaatsveld een hartstilstand plaatsvindt. Maar het zou nog veel erger zijn als iemand ter plaatse overlijdt, wat voorkomen had kunnen worden.

Jelle Eijzenga